

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Statistički izvještaj za pravnu osobu prema kojoj je kazneni postupak
pravomoćno završen (SP-2)
za 2024.

Organizacijska jedinica: Sektor demografskih i društvenih statistika / Služba statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite

Priredila: Gordana Finzir

lipanj 2025.

0. Osnovne informacije

- Svrha i predmet istraživanja

Cilj je izrađivanje pokazatelja o optuženim pravnim osobama i pravnim osobama proglašenim odgovornima za počinjenje kaznenih djela, kao važan instrument za proučavanje strukture kriminaliteta i odluka tijela kaznenog postupka.

Sadržaj čine podaci o kaznenom djelu, stjecaju, vrsti i razlozima odluke, izrečenim kaznama i drugim mjerama te trajanju postupka. Rezultati istraživanja mogu biti temelj za kvalitetnu analizu kriminaliteta u Republici Hrvatskoj. Posebno zanimljivi i korisni mogu biti podaci o broju optuženih i osuđenih pravnih osoba, vrsti kaznenog djela, vrsti odluke suda, izrečenim kaznama i drugim mjerama te povijesna usporedba broja osuđenih i optuženih pravnih osoba.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravni akti i drugi sporazumi

Europska razina: dogovor između država (džentlmenski sporazum) postignut na Radnoj skupini Eurostata za statistiku kriminala i kaznenog pravosuđa omogućuje usklađivanje metodologije među državama članicama EU-a, čime se postiže komparativna analiza kaznenih statistika.

Nacionalna razina:

Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (NN, br. 151/03., 110/07., 45/11., 143/12., 114/22. i 114/23.)

Kazneni zakon (NN, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24.)

Zakon o kaznenom postupku (NN, br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 130/20., 80/22., 36/24. i 72/25.)

Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (NN, br. 76/09., 116/10., 145/10., 57/11., 136/12., 148/13. i 70/17.)

Zakon o područjima i sjedištima sudova (NN, br. 67/18. i 21/22.)

Zakon o službenoj statistici (NN, br. 25/20. i 155/23.)

- Sustav klasifikacija

Klasifikacija kaznenih djela Državnog zavoda za statistiku (temelji se na člancima/stavcima/točkama Kaznenog zakona i njihovim međusobnim vezama).

- Statistički pojmovi i definicije

1. Počinitelj – Izvještajna jedinica iskazuje podatke o nazivu i sjedištu optužene/osuđene pravne osobe. Optužena pravna osoba jest svaka pravna osoba prema kojoj je kazneni postupak pravomoćno završen odlukom suda o: odbačaju optužbe, obustavi kaznenog postupka, oslobađajućoj ili odbijajućoj presudi ili je pravna osoba proglašena odgovornom. Osuđena pravna osoba jest svaka pravna osoba za koju je kazneni postupak pravomoćno završen odlukom suda kojom je pravna osoba proglašena odgovornom.
2. Kazneno djelo – prikupljaju se podaci o kaznenom djelu opisanome u Kaznenom zakonu, primijenjenom zakonu i godini počinjenja kaznenog djela. Načelo zakonitosti nalazi se u članku 2. Kaznenog zakona: "Nitko ne može biti kažnjen za djelo koje prije nego je počinjeno nije bilo utvrđeno zakonom ili međunarodnim pravom kao kazneno djelo, niti mu se može izreći kazna ili druga kaznenopravna sankcija koja nije bila određena zakonom."

3. Podaci o odluci suda – vrsta odluke i razlozi – Kada je kazneni postupak pravomoćno završen odlukom suda, može doći do odbačaja optužnice, obustave kaznenog postupka, oslobađajuće presude, odbijajuće presude, presude na temelju sporazuma stranaka ili je optužena pravna osoba proglašena odgovornom.
 4. Izrečena kazna ili druga mjera – Prikupljaju se podaci o vrsti i visini izrečene kazne i druge mjere kako je to navedeno u izreci pravomoćne odluke (novčana kazna, kazna ukidanja pravne osobe, sigurnosna mjera, oduzeta imovinska korist ili predmet).
 5. Datum podnošenja prijave, datum primitka optužbe i datum pravomoćnosti odluke – Datum podnošenja prijave jest datum primitka kaznene prijave u nadležni sud. Datum primitka optužbe jest točan datum kada je optužba ili privatna tužba zavedena u upisnik suda, a datum pravomoćnosti odluke jest datum kada je sud donio pravomoćnu odluku po optužnici.
- Statistička jedinica
Jedinica promatranja jest optužena pravna osoba i pravna osoba proglašena odgovornom za počinjeno kazneno djelo.
 - Statistička populacija
Obuhvat je potpun (sve pravne osobe počinitelji kaznenih djela koje su u određenoj godini bili optužene ili proglašene odgovornima).

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Nacionalni korisnici: ministarstva i druga tijela državne uprave, organizacije civilnog društva specijalizirane za borbu protiv nasilja, akademska zajednica, mediji

Međunarodni korisnici: Eurostat (Statistički ured Europske unije), Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal

1.1.1. Potrebe korisnika

Nacionalni korisnici: ministarstva i druga tijela državne uprave najčešće traže dostavu podataka o optuženim pravnim osobama i pravnim osobama proglašenim odgovornima za počinjenje kaznenih djela zbog potrebe izrade izvješća ili očitovanja na međunarodne dokumente (primjerice za koruptivna kaznena djela). Korisnici podataka koji se redovito služe podacima statistike pravosuđa jesu osobe koje su u relevantnoj mjeri već upoznate s ovim područjem (profesori, suci, državni odvjetnici, studenti).

Međunarodni korisnici u pravilu su usmjereni na određene opće pokazatelje (primjerice, na ukupni broj prijavljenih pravnih osoba) te na određene konkretne pojave u statistici kriminala.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika Državnog zavoda za statistiku provedeno je 2013., zatim 2015., a posljednje je provedeno potkraj 2022. Rezultati istraživanja mogu se provjeriti na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/kvaliteta/istrazivanja-o-zadovoljstvu-korisnika/1752>.

Podaci statistike pravosuđa često se citiraju u istaknutim pravnim časopisima unutar Republike Hrvatske (primjerice, u Ljetopisu za kazneno pravo i praksu).

1.2. Potpunost

Područje koje obuhvaća istraživanje SP-2 zakonski je regulirano. Kazneni progon i kazneni postupak ponajprije su regulirani Zakonom o kaznenom postupku, koji je organski zakon. Taj zakon striktno uređuje aspekte koji čine znatan dio obrasca SP-2 (poduzima li se kazneni progon po službenoj dužnosti ili ne, koje odluke sud može donijeti i na temelju kojih razloga i sl.). Kazneni zakon, koji sadržava katalog kaznenih djela (i temelj je klasifikacije kaznenih djela Državnog zavoda za statistiku), također je organski zakon. Na razini Europske unije trenutačno je glavni metodološki okvir za primjenu u statistici pravosuđa zajednički upitnik Eurostata i Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal Istraživanje Ujedinjenih naroda o trendovima u kriminalu i funkcioniranju sustava kaznenog pravosuđa (upitnik UN-CTS), koji omogućuje međunarodnu usporedivost podataka. Definicije kaznenih djela primjenjuju se prema Međunarodnoj klasifikaciji delikata za statističku upotrebu, čime se postiže dosljedno uparivanje nacionalnih kaznenih djela s međunarodnim kategorijama. Rezultati istraživanja SP-2 služe za popunjavanje dijela upitnika koji se odnose na optužene pravne osobe i pravne osobe proglašene odgovornima za počinjenje kaznenih djela, čime se omogućuje statistička obrada pravosudnih podataka u skladu s europskim standardima.

Državni zavod za statistiku potpuno se oslanja na administrativne podatke nadležnih županijskih i općinskih sudova. Na temelju dostupnih podataka Zavod analizira i izračunava broj optuženih pravnih osoba u odnosu na prethodnu godinu te broj pravnih osoba proglašanih odgovornima.

Osim toga, statistička analiza obuhvaća kaznena djela protiv gospodarstva, identificirajući pravne osobe koje su proglašene odgovornima i kojima su posljedično izrečene novčane kazne.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo (istraživanje se ne temelji na uzorku).

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2. Neuzoračka pogreška

Nema pogrešaka povezanih s nadpokrivenošću i podpokrivenošću. Obuhvat istraživanja potpun je jer je uređen nacionalnim pravnim propisima i nema pogrešaka neodgovora jedinice. Pogreške povezane s neodgovorom za ključne varijable rješavaju se kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama. Imputacije se ne provode.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Obuhvat je potpun. Istraživanje se ne provodi na uzorku, a obuhvat je uređen pravnim propisima (ponajprije Zakonom o područjima i sjedištima sudova).

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Državni zavod za statistiku koristi se administrativnim podacima sudova Republike Hrvatske o kaznenim postupcima pravnih osoba počinitelja kaznenih djela. Na temelju tih podataka Zavod izrađuje statističke izvještaje o broju optuženih pravnih osoba u usporedbi s prethodnom godinom te o broju pravnih osoba proglašanih odgovornima.

Izveštajne jedinice šalju obrasce SP-2 u tiskanom obliku te se obrasci ručno unose u Generator koji je standardna aplikacija za pohranu i obradu podataka Državnog zavoda za statistiku. Pogreške pri upisu numeričkih vrijednosti vidljive su u logičko-računskoj kontroli te se ispravljaju kontaktiranjem s izveštajnim jedinicama.

Osim analize trendova, podaci obuhvaćaju kaznena djela protiv gospodarstva te identificiraju pravne osobe koje su proglašene odgovornima, uz prikaz izrečenih novčanih kazni.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Obuhvat istraživanja potpun je i nema pogrešaka neodgovora jedinice. Pogreške povezane s neodgovorom za ključne varijable ispravljaju se kontaktiranjem s izveštajnim jedinicama.

Nadležni općinski / županijski sud ispunjava obrazac SP-2 za svaku optuženu pravnu osobu za koju je donio pravomoćnu odluku u kaznenom postupku.

Tijekom obradne godine kontaktira se sa sudovima kod kojih je zamijećen relevantan pad u ispunjavanju obrazaca SP-2, u odnosu na isto razdoblje u jednoj ili više prethodnih godina, kako bi se utvrdilo je li zaista riječ o manjoj pojavnosti (padu broja prijava) ili o zastoju u ispunjavanju obrazaca SP 2.

Izveštajne jedinice šalju obrasce SP-2 u tiskanom obliku koji se ručno unose u Generator, koji je standardna aplikacija za pohranu i obradu podataka Državnog zavoda za statistiku. Uneseni obrasci prolaze kroz unaprijed definirana pravila logičko-računske kontrole.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.7. Pogreška obrade

Imputacije se ne provode, a podaci koji nedostaju ili su po klasifikaciji pogrešno razvrstani ispravljaju se kontaktiranjem s izveštajnim jedinicama.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo jer se istraživanje ne provodi na uzorku.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [Opća revizijska politika DZS-a](#) korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama.

2.3.2. Praksa revizije podataka

U istraživanju se ne objavljuju privremeni podaci i zato nije primjenjiva revizija podataka.

U slučaju potrebe može se objaviti ispravak objavljenih statističkih podataka.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.4. Desezoniranje

Podaci se ne desezoniraju.

3. Pravodobnost i poštivanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Travanj za podatke iz prethodne godine

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest T + 4 mjeseca.

3.2. Poštivanje rokova objavljivanja

Nema odstupanja između planirane i realizirane objave.

3.2.1. Poštivanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Pokazatelj nije primjenjiv.

4. Pristupačnost i jasnoća

Priopćenje [Pravne osobe počinitelji kaznenih djela prema vrsti odluke u 2024.](#) objavljuje se na godišnjoj razini, a nalazi se na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

4.1. Priopćenja

Priopćenje [Pravne osobe počinitelji kaznenih djela prema vrsti odluke u 2024.](#) objavljuje se na godišnjoj razini, a nalazi se na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

4.2. Mrežna baza podataka

Ne postoji on-line baza podataka.

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su [Pravilnikom o uvjetima i načinu pristupa i korištenja povjerljivih statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku za znanstvene svrhe](#) (NN, br. 5/23.)

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Temeljne metodološke informacije nalaze se u Priopćenju Pravne osobe počinitelji kaznenih djela prema vrsti odluke u 2024. (u poglavlju Metodološka objašnjenja).

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Asimetrija toka zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Usporedivost u vremenu

Kazneni zakon ima ključan utjecaj na vremensku usporedivost statističkih podataka o kaznenim postupcima pravnih osoba jer definira katalog kaznenih djela u nacionalnom sustavu kaznenog pravosuđa.

Aktualni Kazneni zakon (NN, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24.) stupio je na snagu 1. siječnja 2013., dok je prethodni Kazneni zakon bio na snazi od početka 1998. (NN, br. 110/97. i kasnije izmjene). Usporedivost između različitih kaznenih zakona postiže se metodološkim uparivanjem identičnih kaznenih djela, bez obzira na zakonodavni okvir u kojem su bila regulirana. Takva kaznena djela iskazuju se prema aktualnom Kaznenom zakonu, dok se ona za koja uparivanje nije primjenjivo iskazuju zasebno. Promjene u kaznenom zakonodavstvu, primjerice prijenos određenih kaznenih djela u područje prekršaja, mogu utjecati na kontingent pravnih osoba obuhvaćenih istraživanjem SP-2. Takve metodološke prilagodbe uvijek su transparentno pojašnjene korisnicima, čime se osigurava dosljednost u interpretaciji statističkih podataka o kaznenim postupcima pravnih osoba.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest 15 godina.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Dosad nije bilo prekida u vremenskim serijama podataka istraživanja SP-2, što je postignuto metodološkim uparivanjem kaznenih djela u novim klasifikacijama. Kada se izrađuje nova klasifikacija kaznenih djela (najčešće pri stupanju na snagu novoga Kaznenog zakona), stavke iz nove klasifikacije uparuju se sa stavkama prethodne klasifikacije kaznenih djela, ako se podudaraju u svojoj pravnoj osnovi. Stavke klasifikacije koje se ne mogu upariti iskazuju se zasebno. Time se postiže da kaznena djela na koja se primjenjuje prijašnji Kazneni zakon, ako se primjenjuju na pravnu osobu kao blaži zakon, mogu biti iskazana prema novoj klasifikaciji kaznenih djela, čime se omogućuje dosljednost u analizi i interpretaciji statističkih podataka o kaznenim postupcima pravnih osoba.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv.

6. Troškovi i opterećenje

6.1. Troškovi

Troškovi za tiskanje papirnatih obrazaca i poštarina koja se plaća pri slanju obrazaca na teren

U troškove obrade i diseminacije podataka može se uračunati razmjerni dio radnih sati osobe koja sudjeluje u ovom istraživanju unutar Službe statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite. Osim toga, dodatni kontingent čovjek/sat uključuje osobe angažirane na ovom istraživanju u Službi za publicistiku te u Sektoru informatičkih tehnologija.

U tijeku 2024. ostvareni su uvjeti i aktivne pripreme za izravno preuzimanje podataka iz baza podataka Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije koje je realizirano početkom 2025. te će se pojedini troškovi smanjiti (npr. tiskanje obrazaca i poštarine).

6.2. Opterećenje

Opterećenje izvještajne jedinice ovisi o broju optuženih/osuđenih pravnih osoba u kalendarskoj godini. Statistički obrazac sadržava 16 pitanja na većinu kojih se odgovara tako da se označi jedan od ponuđenih odgovora.

Periodika preuzimanja provodi se tijekom cijele godine kako bi se teret izvještavanja ravnomjerno rasporedio i izbjegao izvještajni zamor.